

Kedves Lukács Elvtárs!

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Igen nagy kéréssel fordulok Önhöz, és nagyon fontos lenne számomra, ha nem utasítana el. Talán ott kellene kezdeni mondókémat, hogy több, mint fél évtizedes, rendkívül göröngyös hivatali pályafutásom árán sikerült kivivnom azt a lehetőséget, hogy annyi csak "lényegében jó", vagy még lényegében sem jó lexikon után nekikezdehettem egy olyan világirodalmi lexikonnak /hat kötet lesz, hatszáz szerzői iv terjedelemben, főszerkesztője Király István/, amelyről, ugy látszik, elmondhatjuk, hogy nagyon jó lesz. E lexikonban az ország legjobb szakemberei írják a cikkeket, s esztétikai anyagát /mely hangsúlyozott szerepet játszik a műben/ a "Lukács-tanítványok" köre állítja össze. Koronája lenne mind e sok értékes törekvésnek, ha Lukács Elvtárs vállalná, hogy egy esztétikai cikket maga ír meg számunkra. /Ha szabad javaslatot tennem, a "művészi visszatükrözés" cikkekre gondolnék, kb. 10 gépelt oldal terjedelemben./

Jól tudom, milyen nagy kérés ez, hiszen Lukács Elvtárs nagyszabású alkotómunkájának, ha távolabbról, közvetve is, de tanuja lehetek; ha mégis előhozakodok e kérelemmel, nyomós indokok vezetnek erre. Az egyik objektív indok: szeretnénk, ha e lexikon valóban reprezentatív módon összegezné mindazt, amit a magyar kultúra ebben a kivágatban produkálni tud, márpedig mind a jelenkor, mind az utókor szemében miféle munka lenne ez, ha nem tudnánk legalább egyetlen cikk erejéig megnyerni vállalkozásunkhoz a kor prominens esztétikusának tollát, noha egy városban élhettünk vele. Másik objektív indok az, hogy az antirealista esztétikai koncepciók hazai képviselői ujabban úgy szeretnének operálni, hogy Lukácsot leválasztják a Lukács-tanítványokról /lásd a Magyar Irodalmi Lexikon esztétikai cikkeit ért bírálatokat/; ha Lukács Elvtárs neve szerzőink között szerepelne, tanítványainak élén, ezuttal ez a taktika csődöt mondana. Végezetül személyes indokok is vezetnek e kérésre: igazán nem úgy képzeltem valaha, hogy hivatalnoki munkám tölti be életem nagyobb részét, s talán máig se nyugodtam bele ebbe. Ha viszont már így alakult, szeretnénk e kényszerű tevékenységben is valami minőséget, örömet lelteni, és személyes kudarcom lenne, ha Lukács Elvtárs neve nem szerepelhetne e munkán.

4447-13612

Természetesen bármilyen feltételt és határidőt vállalnánk annak érdekében, hogy Lukács Elvtárs teljesíthesse ezt a kérést, hiszen magunk akarnánk legkevésbé, hogy fontosabb munkáját ezzel hátráltassuk.

Öszinte tisztelettel:

Szabó László, István

1966. május 4.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

... tudom, milyen nagy kérés ez, hiszen Lukács Elvtárs nyáryavában a-
kotomunkájának, ha távolabbról, közvetve is, és tanult lehetek; ha mégis
előhozok e kérelemmel, nyomás indokok vezetnek erre. Az egyik objektív
tív indok: szeretnénk, ha a lexikon valóban reprezentatív módon össze-
gyűzné mindazt, amit a magyar kultúra ebben a kivételesen produktív tud,
márpedig mind a jelenkor, mind az utókor szemében milyen munka lenne ez,
ha nem tudnánk legalább egyetlen cikk erejéig meggyezni a világhoz
hoz a kor prominens esztétikáinak felől, hogy egy véroosan elhatárolt
vele. Másik objektív indok az, hogy az antirealist esztétikai koncepció-
cikk hazai képviselői utóbban egy szeretnénk operálni, hogy Lukácsot
leválasszák a Lukács-tanítványokról /lásd a Magyar Iródságnál lexikon
esztétikai cikkeit ért bírálatokat/; ha Lukács Elvtárs neve szeretnénk
készt szerepelnie, tanítványainak élén, ezáltal az a faktika esztétikai mon-
dona. Végsőül eszemélyes indok is vezetnek e kérésre: igazán nem egy
képzeltet valahán, hogy hivatalnok munkát tölti be életem nagyobb részét,
a felán még se nyugodtam bele ebbe. Ha viszont már így alakult, szeret-
nék e kérészem tevékenységem valahán minőségét, örömet lelni, és az-
mígves kudarcom lenne, ha Lukács Elvtárs nevé nem szerepelhetne e munkán.

1966. V. 12.

Kedves Lukács Elvtárs!

Megkaptam -- sajnos, nemleges választ tartalmazó -- levelét, s bár őszintén fájlalom, hogy kérésünket nem tudja teljesíteni, természetesen megértem és megfelelően méltányolom indokait. Ha most mégis előhozakodom egy áthidaló megoldással, kérem, ne vegye ezt okvetetlenkedésnek; kizárólag az Ön iránt érzett tisztelet indít arra, hogy ilyen és olyan megoldásokat keressek, ~~arrax~~ hogyan lehetne az Ön nevét is megnyerni vállalkozásunk számára, ha gondolatai a tanítványok szövegei révén amugyis reprezentative szerepelnek a kötetekben, mint ahogyan ez fontos célunk.

E megoldás a következő: valamelyik, Lukács Elvtárs által erre érdekesnek tartott tanítványát megbíznánk azzal, hogy kizárólag az Ön műveiből átvett szövegekkel összeállítsa a művészi visszatükrözés lukácsi elméletét egy lexikoncikk formájában. E cikknek ilyen módon minden egyes szava Lukács Elvtárstól származna, s így joggal szignálhatnánk nevével, noha az Ön idejét csak annyira venné az ügy igénybe, hogy egyszer átfussa jóváhagyás végett a szöveget.

Ismét kérem, ne haragudjék, hogy újból felvetem az ügyet, s ígérem, ha valamilyen okból ez a megoldás sem felel meg Lukács Elvtársnak, többé nem zaklatom ezzel: így is szégyellem, hogy e levelezéssel el kellett rabolnom idejéből, mely számomra is éppoly értékes, mint minden tisztelője számára.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Szives üdvözlettel

Szabóhegyi István

Megoldás

AKADÉMIAI KIADÓ
LEXIKONSZERKESZTŐSÉGE

BUDAPEST V., SZALAY UTCA 10-14.

TELEFON: 118-600, 125-390, 318-760

OSZTÁLYVEZETŐ: 125-669

EGYSZÁMLASZÁM: MNB 46

68.66670 Akadémiai Ny.